

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Розкриваються шляхи впливу інформаційного забезпечення на становлення інноваційних процесів підприємства та держави.

Ключові слова: інформація, інформаційна інфраструктура, інноваційна діяльність, інформаційний банк даних, інновації.

Постановка проблеми. В умовах сучасної кризи економічна діяльність підприємств потребує постійного забезпечення інформацією для прийняття найбільш ефективних управлінських рішень, у сфері інновацій у тому числі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти якості інформаційного забезпечення економічного аналізу досліджені сучасними вітчизняними економістами, а саме: Бутинцем Ф., Кіндрацькою Л., Білик М., Чумаченком М., Івахненком В., Мецом В., Мнихом Є., Тарасенком Н., Олійник О., Бакановим М., Шеретом А., Савицькою Г.

Формулювання цілей статті. полягає у дослідженні інформаційного забезпечення та його вплив на господарську діяльність щодо проблем, які вимагають прийняття ефективних управлінських рішень.

Викладення основного матеріалу. Вибір інноваційного напрямку розвитку, що передбачає орієнтацію на модернізацію секторів економіки, пов'язаних з інноваційними змінами, виробництвом інноваційної продукції, наданням послуг інноваційного характеру, на сьогодні, є одним із важливіших шляхів розвитку економіки України.

Для України, проблема розвитку інноваційної діяльності надзвичайно актуальна, тому що проблеми підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності стоять перед кожною підприємницькою структурою. Оскільки, більшість підприємств використовують у процесі виробництва застаріле обладнання та технології, а також відсутня інформаційна культура та інфраструктура, яка здатна на сучасному рівні забезпечити отримання, обробку, зберігання, передачу й оновлення інформації, відсталість інформаційних технологій – одна з причин відставання України в інноваційній сфері [1, с. 54].

На даний час світова економіка, у тому числі й економіка України, знаходиться в переломній фазі, де дуже необхідна інформація, а обмежуючим чинником виступає здатність перетворювати інформацію у знання.

Відомості про ідею, явища, факти, подію або, інакше кажучи, інформація, передаються у часі й просторі, використовуються людьми за для збереження або отримання нових знань,

прийняття рішень і вдосконалення функціонування суспільства.

Головною метою інформаційної діяльності, в загальному, вважають задоволення інформаційних потреб людини в суспільстві та створення на цій основі сприятливих соціально-економічних умов життя [2]. Характерною особливістю сучасного життя є постійно зростаючий обсяг інформаційних потоків та масивів. З розвитком науково-технічного процесу реальністю став феномен «інформаційної кризи», коли стає все важче знайти й обробити необхідні дані у величезному інформаційному полі.

Перехід суспільства до інформаційної епохи та наукомістких новітніх технологій вводить у дію інформаційні ресурси.

Одна з умов існування демократичної держави і ринкових принципів господарювання – вільний доступ усіх суб'єктів до інформаційних ресурсів держави, за винятком даних, що складають державну та комерційну таємницю. Інформаційна інфраструктура потреб споживача, має на меті – отримання та доведення до споживачів інформаційних продуктів і послуг через складний технологічний процес науково-інформаційної діяльності. Надання необхідної інформації, інформаційний пошук виконується завдяки певним технологіям, із застосуванням інформаційної техніки – технічного обладнання й устаткування, що поєднується у системні комплекси, складність, яких обумовлена обсягами і рівнем інформаційної діяльності. В Україні існує безліч локальних інформаційних мереж, баз даних, телекомунікаційних структур, створених різними суб'єктами різних сфер діяльності – державними органами, фінансовими структурами, промисловими підприємствами, навчальними та науковими закладами. Переважно вони використовуються для внутрішнього користування, хоча інформація, яка в них знаходиться, необхідна для користувачів поза межами системи. Часто локальні мережі сформовано на різних організаційних та технічних принципах, що не дає можливість їх інтегрувати. Через це інформація втрачає, практично всі необхідні якості: оперативність, доступність отримання, можливість швидкої обробки та передачі,

повноту охоплення проблеми і ряд інших суттєвих властивостей, які визначають корисність інформації.

Тому сьогодні, в Україні дуже важливо: по-перше, створити базу даних про наявні науково-дослідницькі розробки і попит на них; по-друге, надати допомогу у розповсюдженні інформації.

Одним із видів розповсюдження інформації виступає демонстраційна діяльність, як важливий і відносно недорогий метод отримання інформації та публікації ідей та проєктів у інноваційній сфері. Для цього потрібно організувати ряд постійно діючих рекламно-демонстраційних комплексів на основі як традиційних, так і нових форм організації, із забезпеченням їх повним спектром послуг зв'язку, поліграфії, реклами тощо.

Із розвитком науки та зростанням маси знань потреби в інформаційному забезпеченні збільшуються. Особливо, проблема інформації, вже сьогодні, відчувається у сфері інноваційної діяльності, оскільки вона здійснюється на передових напрямках науки – на стиках наук.

Ефективне інформаційне забезпечення є одним із чинників успішного ведення бізнесу в різних рівнях незалежно від того підприємство це чи країна, що докорінно змінює технологічні та ринкові структури, а отже, й інституційні концепції ринкової економіки [3].

В останні роки в Україні визначилася тенденція до розвитку малих підприємств, які займаються інноваційною діяльністю, пов'язаною з управлінням змінами, кризовими явищами в різних галузях виробництва, а також зростанням перспективних виробництв, які швидко розвиваються. У сфері малого підприємництва, інноваційна діяльність дуже ризикована, тому що їм важче витримати конкуренцію на ринку в порівнянні з великими та середніми підприємствами. Великі підприємства завжди працюють зі «страховкою», оскільки одночасно працюють за кількома інноваційними проєктами, чим і забезпечують собі компенсацію витрат, а малі – створюються в основному під один проєкт, виробляють обмежену кількість продукції, а у випадку невдачі вони банкрутують.

Тому на підтримку інноваційних проєктів малих підприємств стали спрямовувати грошові потоки комерційних і фінансових структур, засоби та гранти від закордонних благодійних фондів, що дає можливість трансформувати систему фінансування.

Оптимальне поєднання та взаємодія підприємств різного типу в даній ситуації є одним зі шляхів економічного розвитку у сфері інноваційної діяльності.

Інноваційний бізнес може ефективно працювати тільки в умовах добре налагодженої інфраструктури передачі технології при взаємодії між різними секторами науки, наукою та виробництвом, центром і периферією та системи комунікацій, оскільки управління

сучасним підприємством потребує оперативності. У час швидких змін потрібною є інформаційна база для прийняття оперативних рішень і контролю за їх виконанням.

Головним фактором, який впливає на неефективне прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері, є відсутність та сучасних вітчизняних підприємствах координації діяльності різноманітних служб, інформаційного менеджменту, внутрішнього контролю та управлінського обліку. Тому для виконання цих завдань на підприємствах створюються інформаційні банки даних, в яких інформація накопичується та систематизується, після чого її використовують для різних завдань, вони дають змогу ефективніше використовувати внутрішні і зовнішні резерви інноваційної діяльності, продукувати нові види продукції, нові технологічні процеси, способи та методи організації виробництва при мінімальних матеріальних, трудових і фінансових витратах. Такі банки даних створюються на середніх і великих підприємствах, а в малих підприємствах функції інноваційного підрозділу можуть виконувати керівники підприємства або окремі спеціалісти.

З позиції системного підходу інформаційний менеджмент має охоплювати планування, організацію, координацію та контроль інформаційної діяльності та процесів, а також комунікації всередині підприємства з метою поліпшення його роботи, що передбачає цілеспрямоване використання інформації як ресурсу.

Отже, інформаційний менеджмент розглядається як новий тип управління організацією на основі комплексного використання всіх видів інформації: науково-дослідної, технологічної, матеріально-технічної, кадрової, фінансової та ін.

Сьогодні знання та інформація набувають матеріального характеру, являють собою ресурси в прогресивному розвитку суспільства. В економічно розвинутих країнах, власне матеріальні блага та послуги розглядаються з позицій наявності в них знань та інформаційної цінності. У широкому розумінні знання та інформація є сутністю всіх процесів і явищ як у природі, так і в суспільстві.

У сучасній економіці знання та інформація виступають у формі економічних ресурсів. А це значить, що вони здійснюють рух не лише у своїй нематеріальній формі (як об'єкти), але й у вартісній (як економічні блага). Аналізуючи їх із цієї позиції, можна виділити ще одну особливість: у процесі виробництва доданої вартості ці ресурси забезпечують свій приріст, і збільшуються відносно величини, що вкладена на початок виробничого циклу, тобто виступають як самозростаюча вартість. Як і будь-якій іншій ресурс виробництва, інформація та знання мають потенційний характер, тобто можуть бути задіяні у процесі виробництва

національного багатства. Специфіка знань та інформації полягає в тому, що вони виступають як результат інтелектуальної діяльності людини та інформаційної діяльності суспільства. Людина виступає головною продуктивною силою, що має необхідні знання, та засоби виробництва, а інформаційне забезпечення виступає як спосіб передачі знань і допомагає людині у її діяльності, але не виконує її замість людини. Праця людини залишається рушієм виробництва, і з удосконаленням останнього цінність праці лише зростає [4, с. 29].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інформація – один з економічних

ресурсів, основне завданням якого – підвищення ефективності виробництва, зміцнення конкурентоспроможності, формування інформаційного сектору в економіці, що зростає швидше за інші, інформація стає предметом масового споживання суспільства, формуючи тим ринок глобального інформаційного середовища, де здійснюються процеси обміну інформаційними продуктами та послугами, сприяє посиленню співробітництва та солідарності в здійсненні політики як в сфері інформаційних продуктів і послуг так і в інноваційній діяльності підприємств.

Список літератури

1. Возіянова Н.Ю. Оцінка ознак «Нової економіки» і тенденції інноваційних процесів у внутрішній торгівлі економіки //Актуальні проблеми економіки. – 2008. - № 11. – С.53 – 62.
2. Закон України «Про інноваційну діяльність» / Відомості Верховної Ради України, 2002, N 36, ст.266.
3. Єрмошенко М.М. Інформація в системі економічної дійсності //Актуальні проблеми економіки. – 2012. - № 11. – С.67 – 81.
4. Матвієнко О.В., Цивін М.Н. Інформаційний менеджмент: опорний концепт лекцій у схемах і таблицях. - К.:Слово, 2007.-200с.

Анотація

Наталья Костинюк

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ КАК ОСНОВНОЙ ФАКТОР ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ

Раскрываются факторы влияния информационного обеспечения на становление инновационных процессов предприятий и государства.

Ключевые слова: информация, информационная инфраструктура, инновационная деятельность, информационный банк данных, инновации.

Summary

Natalia Kostyniuk

INFORMATION SUPPORT AS A KEY FACTOR INNOVATIVE DEVELOPMENT COMPANY

In this article informative providing ways to influence the formation of innovative processes and state enterprises.

Keywords: information, information infrastructure, innovation, information bank, innovation.